

Ørland Kommune
Kommunedirektør Emil Raaen

Bergen, 6. april 2021
Vår ref.: 22525.150766 MELHAL/melhal
Ansvarlig advokat: Halfdan Mellbye

Kun sendt per e-post

Vannavgift – Grøntvedt Pelagic – frafall av ugyldige krav

1. Innledning

Vi representerer Grøntvedt Pelagic AS («Grøntvedt»). Selskapet har i flere år bestridt deler av Ørland kommunes krav på vannavgift, og det er holdt tilbake beløp fra Grøntvedts side som selskapet har oppfattet at de ikke har vært forpliktet til å betale.

Vi vil i dette brevet med vedlegg presentere det rettslige grunnlaget for at Grøntvedt mener å ha krav på å betale et langt mindre beløp i vannavgift enn det kommunen har krevet inn. Vi har også presentert grunnlaget for den korrekte vannavgift som Grøntvedt er villig til å betale.

Vi har forstått det slik at Kommunestyret i Ørland kommune i møte 18. mars 2021 traff et vedtak som innebærer at administrasjonen i kommunen skal inndrive vannavgift etter kommunens regelverk. Grøntvedt legger selvsagt til grunn at dette ikke innebærer at kommunen vil inndrive vannavgift utover det kommunen har lovlig adgang til.

Grøntvedt legger til grunn at Ørland kommune avventer all inndrivning av vannavgift inntil denne saken er avklart. Grøntvedt er villig til å inngå en avtale med kommunen for å stanse videre foreldelse av kommunens krav inntil saken er løst.

Grøntvedts hovedsynspunkt er at avgiftsberegningen til Ørland kommune er rettsstridig og derfor ulovlig. Avgiftsberegningen strider mot det grunnleggende likebehandlingsprinsipp som reglene om vannavgift bygger på. Grøntvedt har betalt for mye i vannavgift sammenliknet med andre abonnenter og selskapets vannavgift har hatt en helt urimelig økning i perioden 2012 – 2020. I tillegg er den andelen Grøntvedt har betalt langt mer enn selskapets andel av de relevante kostnader kommunen har for levering av vann. Vi viser til videre utdyping i dette brevet.

Innledningsvis vil vi også særlig understreke at Ørland kommune selvsagt har rettslig adgang til å frafalle et krav om for høy vannavgift. En kommune har adgang til å frafalle et hvert krav. Det trenges ingen formell hjemmel til det. Deloitte gir i sin rapport «Revisjon av selvkostgrunnlag for vann- og avløpsgebyr» («Revisjonsrapporten») inntrykk av at kommunen ikke har adgang til å frafalle kravet på vannavgift overfor Grøntvedt. Det er åpenbart feil helt generelt, og det er i hvert fall feil i en situasjon der vannavgiften er rettsstridig.

Rettslig sett er altså Grøntvedts hovedpoeng at kravet på vannavgift er ugyldig. Det innebærer at Ørland kommunes forskrift om vannavgift er ugyldig i forhold til Grøntvedt fordi reglene om beregning av avgift bryter med likebehandlingsprinsippet.

Hvis Ørland kommune ikke aksepterer Grøntvedts krav om redusert avgift vil Grøntvedt ha adgang til å bestride kravet for domstolene. Vi forutsetter selvsagt at det ikke vil være nødvendig. Når Ørland kommune får gjennomgått det klare grunnlaget for kravet som vi her presenterer forventer vi at kommunen aksepterer kravet om redusert avgift.

Vi vil først presentere det rettslige grunnlaget for kravet om likebehandling i pkt.2. Deretter vil vi i pkt. 3 presentere det tallmessige grunnlaget for kravet om redusert avgift.

Revisjonsrapporten er i liten grad relevant for vurderingen av Grøntvedts krav om redusert avgift. Rapporten behandler ikke den forskjellsbehandlingen som er grunnlag for Grøntvedts krav, selv om rapporten (pkt 4.4.1) beskriver den rettsregel som kravet bygger på. Det skyldes i stor grad at Revisjonsrapporten feilaktig har lagt til grunn at Grøntvedt krever en rabatt i forhold til andre abonnenter, mens realiteten er at selskapet har blitt avkrevet en urimelig høy avgift.

Det er selvsagt beklagelig at Ørland kommune har innhentet en omfattende revisjonsrapport som ikke behandler hovedtemaet i den saken rapporten skulle bidra til å løse. Det er nok en konsekvens av at kommunen i for liten grad har innhentet Grøntvedts synspunkter før rapporten ble bestilt og at Deloitte heller ikke har hatt som mandat å innhente Grøntvedts syn.

Revisjonsrapporten bidrar imidlertid med viktige grunnlagstall som vi benytter i gjennomgangen i pkt 3.

2. Det rettslige utgangspunktet

2.1 Hovedprinsippet om likebehandling

Reglene om avgifter på vann- og avløpssektoren er et sammensatt regelverk av nasjonale og lokale regler. Regelverket bygger på noen hovedsynspunkter som er svært treffende oppsummert av førstvoterende i Høyesterett i Rt 2014 s. 429 i premiss 23 og 24:

«(23) Et hovedformål med loven var ifølge Ot.prp.nr.58 (1972-1973) side 8 at utgiftene til vann og kloakk skal fordeles på en mest mulig rettferdig måte. Her heter det videre at utgiftene i størst mulig grad skulle fordeles på en slik måte at det gjenspeiler hva det koster å føre vann og kloakk frem til eiendommene. I forskrift 15. desember 2005 nr. 1691 [skal vel være forskrift 1. juni 2004 nr. 931, Lovdatas anm.] heter det at avgiftene ikke skal overstige kommunens nødvendige utgifter på henholdsvis vann- og avløpssektoren.

(24) Samlet sett oppfatter jeg systemet slik at samtlige brukere, tvungne eller frivillige, skal bidra på like fot til å dekke kommunens totalutgifter med tjenesten, kun begrenset oppad av selvkostprinsippet. ..»

Det er den avsluttende setningens fire ord - «bidra på like fot» - som er kjernen i grunnlaget for Grøntvedts krav. Vi viser for øvrig til at Revisjonsrapporten i pkt. 4.4.1 viser til den samme regelen og den samme

dommen. Rapporten vurderer imidlertid ikke hvordan denne regelen skal anvendes i dette konkrete tilfellet.

Den kommunale vannavgiften som kreves av Grøntvedt har etter 2012 hatt en urimelig kraftig stigning som er helt annerledes enn utviklingen av avgift til andre abonnenter. Det har derfor oppstått en ubegrunnet forskjellsbehandling som er i strid med prinsippet om at alle skal «bidra på like fot». Forskjellsbehandlingen kan ikke begrunnes saklig. Dette er bakgrunnen for at Grøntvedt krever redusert avgift til et avgiftsnivå som er tilpasset kommunens kostnader med levering av vann.

2.2 Forutsetning om avgiftsnivå ved etablering

Grøntvedt har i denne saken minnet om at det ved selskapets etablering av anlegget på Uthaug i 2000 var en felles forutsetning mellom Ørland kommune og Grøntvedt om utviklingen av avgiftsnivået på vannavgiften. Forutsetningen innebar at avgiften skulle holdes lav og ikke øke ut over prisutviklingen i andre kommuner der fiskeindustrien står sterkt. Vi oppfatter at sentrale politikere i Ørland kommune aksepterer denne felles forutsetningen og erkjenner at det her ligger en forpliktelse overfor Grøntvedt. Innholdet i denne konkrete forpliktelsen er det ikke nødvendig å vurdere nærmere i denne saken.

For den aktuelle saken er det tilstrekkelig å påpeke at det åpenbart er et brudd på denne felles forutsetningen om Ørland kommune vedtar en øket vannavgift for Grøntvedt som er langt høyere enn det andre abonnenter i kommunen betaler. I denne saken krever Grøntvedt å bli behandlet likt som andre abonnenter. Grøntvedt krever å betale det samme for sitt vannforbruk som andre abonnenter gjør. De krever med andre ord å bli stilt på like fot med andre abonnenter.

3. Realitetene rundt vannavgiften

3.1 Innledning

Revisjonsrapporten inneholder de tallene Grøntvedt har manglet for å kunne dokumentere klart at selskapet har blitt krevet for ulovlig vannavgift i perioden 2014 – 2020.

Grøntvedt har på bakgrunn av disse tallene, og vannavgiftsbeløpene som fremkommer av Prisboka for Ørland kommune, satt opp vedlagte oversikt som i hovedsak belyser to forhold.

Det ene er det forhold at Grøntvedt har hatt en helt annen prisutvikling for vannavgiften enn det som har vært tilfellet for private boliger i kommunen. De finnes ikke noe grunnlag for å skyve stadig større deler av vannavgiften over på Grøntvedt som er gamle Ørland kommunes klart største vannforbruker. Dette kommenteres i pkt 3.2.

Det andre er det forhold at Grøntvedt har betalt et altfor høyt beløp pr m³ vann basert på de relevante driftsutgiftene for kommunens vannleveranser. Dette kommenteres i pkt 3.3.

3.2 Prisutviklingen

For å vise at Grøntvedt har hatt en helt urimelig prisutvikling har Grøntvedt foretatt en sammenlikning av utviklingen av det forbruksgebyret pr m³ vann som kreves av Grøntvedt med utviklingen i årsgebyret for

eneboliger over 100 m² uten vannmåler («arealavhengig del»). Alle priser er funnet i Prisboka for Ørland kommune.

Utviklingen i Grøntvedts forbruksgebyr fremgår av celle 9 i det vedlagte excel-arket. Utviklingen i årsgebyret for eneboliger fremgår av celle 20. I sammenlikningstallene er tallene for Grøntvedt vist ex.mva, mens tallene for årsgebyrene er oppgitt med mva. Det skyldes at de næringsdrivende har momsfradrag.

Sammenlikningen viser at prisutviklingen for Grøntvedt er dramatisk annerledes enn utviklingen for eneboliger. Grøntvedt har opplevd en 61 % prisstigning i perioden 2012 – 2020. Eneboligene har samtidig hatt en prisstigning på 12%. En slik ujevn prisstigning krever en begrunnelse dersom prinsippet om at alle skal «bidra på like fot» skal opprettholdes. Vi er ikke kjent med at dette er gjort ved de vedtak som ligger til grunn for prissettingen i Prisboka for Ørland kommune.

Vi vil knytte en kort tilleggskommentar til hvorfor den sammenlikningen som Grøntvedt har foretatt er relevant. Det er relativt få næringsdrivende i gamle Ørland kommune som har vannmåler, og Grøntvedt er den klart største brukeren av vann. De betaler derfor betydelige beløp i vannavgift. Den andre store private gruppen som skal være med på å dekke kommunens kostnader til vannverket er de private husholdningene, og en sammenlikning av prisutviklingen mellom disse to gruppene er derfor relevant for å belyse hvordan fordelingen av kostnadene mellom de ulike forbrukerne av vann fordeles.

3.3 Fordeling av kostnader for dekning av kommunens utgifter

Hovedprinsippet for fastsettelsen av vannavgiften er prinsippet om selvkost. Vannavgiften skal dekke kommunens kostnader knyttet til vannavgiften. Dette har vært utgangspunktet for Revisjonsrapporten, men denne rapporten har ikke foretatt noen saklig vurdering av fordelingen av avgift mellom abonnentene. Dette til tross for at Revisjonsrapporten i pkt 4.4.1 anerkjenner det prinsippet om rettferdig fordeling som vi har presentert i pkt. 2.1.

Rapporten tar feilaktig utgangspunkt i at Grøntvedt krever en «kvantumsrabatt» for vannet. Det korrekte er at Grøntvedt krever at deres avgift skal begrenses til deres andel ut fra prinsippet om selvkost.

Grøntvedt har beregnet denne andelen ut fra de opplysninger som fremkommer av Revisjonsrapporten. Denne beregningen er foretatt i feltet på excel-arket som er kalt «Beregningsmodell». Beregningen bygger på den etterkalkylen for selvkost som Revisjonsrapporten presenterer på s 45. Den bygger videre på oppgitte tall for utlevert vannmengde fra Barset Felleskommunale vannverk.

For å få et grunnlag for å beregne riktig vannavgift har Grøntvedt foretatt en fordeling av de direkte driftsutgiftene som skal dekkes av den løpende forbruksavgiften på vann på den vannmengden som er levert. Beregningsmodellen viser at den riktige prisen pr m³ vann i 2020 var kr 9,61. Det er dette beløpet som skulle vært betalt av Grøntvedt dersom prinsippet om selvkost var lagt til grunn samtidig som Grøntvedt skulle betale «sin andel» av de direkte driftsutgiftene til kommunens vannverk. Det er et beløp som er kr 4,55 lavere pr m³ vann enn det som kreves etter dagens prisbok.

4. Oppsummering

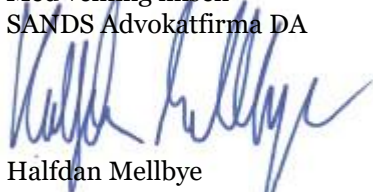
På bakgrunn av det som her er gjennomgått har Grøntvedt et solid rettslig og faktisk grunnlag for sitt krav om redusert vannavgift i perioden 2014 – 2020.

Grøntvedt er villig til å betale avgift for denne perioden basert på den prisutvikling som har vært for eneboliger på over 100 m² og som det er redegjort for i vedlegget. Det vil for 2020 gi en sats på kr. 9,97 pr m³ vann. Dette vil gi en noe høyere vannavgift enn det som fremgår av utregningen i vedleggets «Beregningsmodell», men det gir ikke et urimelig avvik. Det sikrer også at det ikke foretas en usaklig forskjellsbehandling mellom Grøntvedt som kommunens største vannbruker og de private husholdningene.

Vi ber om at Ørland kommune tar stilling til det kravet som her er presentert, og til forslaget til løsning.

Vi ber videre om at Ørland kommune avventer all inndriving av vannavgift inntil denne saken er avklart. Grøntvedt er som påpekt villig til å inngå en avtale med kommunen for å stanse videre foreldelse av kommunens krav inntil saken er løst.

Med vennlig hilsen
SANDS Advokatfirma DA

Halfdan Mellbye
Partner | Advokat (H)
halfdan.mellbye@sands.no